ANG Bayan

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas

Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon

Tuig LVI No. 19

Oktubre 7, 2025

www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Sanggon ang pasismo sang korap nga rehimen Marcos!

Wala-puas ang pagragasa sang kahublagan protesta batuk sa korapsyon kag burukrata kapitalismo sang rehimen US-Marcos. Sa lain-lain nga bahin sang pungsod, tayuyon ang *walkout*, rali kag martsa sa mga eskwelahan, komunidad, pabrika kag opisina. Mabaskog nga ginapahayag sang lubong sa kaimolon kag pag-antus nga pumuluyo ang ila abot-langit nga kaakig sa higante nga pagpangawat sang mga korap sa reaksyonaryong gobyerno sa binilyon ka piso nga pondo sang pungsod.

Sa pagdumdom sang ika-53 nga anibersaryo sang layi militar sang diktaduryang Marcos sadtong Septyembre 21, ginatos ka libo ang nagbaha sa mga kadalanan sa Manila kag iban pa nga syudad. Agud batikuson si Marcos bilang utok sa likod sang korapsyon kag maanomaliya nga *flood control projects*, puluan ka libo ang nagmartsa padulong sa Mendiola. Nagalanog ang ila mga singgit tubtob Malacañang. Naglupok ang indi na mapunggan nga kaakig sang pumuluyo, ilabina sang mga pamatan-on. Ginsug-alaw sila sang brutal nga pagpangsumpo sang mga bantay nga pulis.

Sa direkta nga mando ni Marcos nga sumpuon ang mga pamatan-on kag pumuluyo nga nagpautwas sang ila reklamo kag nagpakita sang kaakig, agresibo sila nga ginsulong sang debatuta kag armado nga pulis. Naglanog ang mga lupok sang pusil kag paglupok sang tirgas. Gimbomba sang tubig kag ginpangbitbit wala-tuo ang mga raliyista kag sin-o man nga matyempuhan. Isa ka mamumugon ang natumba sa karsada sa pagluthang sang pulis. Indi magnubo sa 277, lakip ang puluan ka menor de edad, ang gindeteni sa lain-lain nga istasyon sang pulis, kag iligal nga ginpriso, ginabuso, gintortyur kag ginpasakaan sang kon ano-ano nga kaso.

Ginpakita ni Marcos ang iya pasista nga bangkil sa pagtilaw nga kugmaton ang pumuluyo kag punggan ang pagdako pa sang ila mga hublag-protesta sa kadalanan. Ginpaguwa sang Malacañang nga ang "kagamo" sa Mendiola ginhimo sang "pipila ka pasimuno" sa pagtilaw nga bungkagon ang kubay sang pumuluyo. Ang singgit para sa paghilway sa Mendiola 277 mas pa nga nagpahugpong sa lain-lain nga sektor—mga estudyante, imol nga taga-syudad, mamumugon, mga abogado, tawong-simbahan, mamumugon pang-kultura kag iban pa.

Imbes nga makugmat, mas pa nga nagsingki ang nagakalayo nga balatyagon sang pumuluyo batuk sa korapsyon kag mga anomaliya sang rehimen Marcos. Sa nagsunod nga mga adlaw kag semana, mas nga nagdamo pa ang mga estudyante nga nag-guwa sa ila mga kampus—halin sa norte sang luzon tubtob sa Mindanao. Halos wala sang adlaw ang naglipas sa nagligad nga mga semana nga wala sang hublag-protesta para ipaabot ang singgit sang pumuluyo nga nagapangayo sang hustisya kag nagapanawagan para bag-uhon ang garuk nga sistema.

Sa atubang sang nagapadayon nga pagragasa sang hublag-protesta, doble ang pagtinguha subong sang rehimen Marcos nga pakalmahon ang kaakig sang pumuluyo paagi sa wala-



pulos nga palagwaon nga imbestigasyon. Apang tungod wala ginsapubliko ang pag-imbestigar sang ginatawag "independyente nga komisyon," mas pa nga nagbaskog ang pagpati sang pumuluyo nga isa lang ini ka pamaagi nga tabunan ang matuod nga kalaparon kag matuod nga utok sang korapsyon—si Marcos mismo kag pinakalapit niya nga opisyal. Napanimahuan na sang pumuluyo ang pag-alisngaw sang baho sang aregluhanay sang lunsay mga kurakot para makalikaw kag makapalagyo sa ginapangayo nga silot sang pumuluyo.

Ginatay-og sang nagadaguob nga singgit sang pumuluyo ang bug-os nga nagahari nga sistema. Naga-alisngaw ang baho sang korapsyon sa bug-os nga pungsod. Nagadamo nga nagadamo ang nagakabuyagyag nga anomaliya—halin sa mga *flood control project* tubtob sa taytay kag *farm-to-market road*, klasrum, pati na mga bilding kag pagpatahum sang mga kampong militar, binilyon ka pondo pang-intelidyens, sa programa "balik-pusil" kag iban pa. Labi pa subong nga nagtinudluanay na ang mga mag-karibal kag magka-alyado nga mga pulitiko. Mas nga nagasingki ang banggaan sang hubon Marcos kag Duterte. Lubong sa lutak sang korapsyon ang Senado kag Manubo nga Kapulungan sang Kongreso. May higko sa nawong bisan ang mga nagapatinlo-tinlo.

Grabe nga nagakabuyagyag ang burukrata-kapitalismo kag ang gin-ugatan sini nga garuk nga sistema nga ginadumalahan subong ni Marcos—hari sang korap kag numero uno nga pasistang terorista. Nagabaskog kag nagalapad ang panawagan sang kadam-an nga pumuluyo kag palayason kag silutan ang tanan nga korap nga nangawat sa pondo sang banwa, sa pagpanguna ni Marcos kag pareho niya nga korap nga si Vice President Sara Duterte, kag tapuson ang bug-os nga garuk nga sistema nga mabug-at pas-anon sang pumuluyo.

Samtang padayon nga nagabaskog ang ila singgit kag pakigbato, dapat labi pa nga palig-unon sang pumuluyo ang ila kubay para sanggon, pakigbatuan kag paslawon ang atake sang pasistang estado. Ang mapintas nga pagsumpo sang pulis sa Mendiola laragway lang sang mas malapad kag sistematiko nga pag-abuso sang mga armadong pwersa sang reaksyonaryong estado sa mga kinamatarung sang pumuluyo, sa kasyudaran kag sa kaumhan. Agud ipabilin ang nagahari nga sistema, ginagamit ni Marcos subong ang bug-os nga kusog sang pasistang estado. Sa ginatos ka barangay sa kaumhan nga yara sa idalum sang kontrol sang militar, wala-tuo ang mga kaso sang pagpamatay, iligal nga pagdakop, tortyur, kag iban pa nga mga malubha nga kaso sa mga tawhanon nga kinamatarung.

Pat-od nga mapaslawan ang rehimen Marcos nga punggan ang nagapadayon nga pagragasa sang kahublagan protesta batuk sa korapsyon. Nagalapad kag nagadako ang sosyal nga pagbangon sang mga estudyante kag pamatan-on. Dala nila ang kapagsik kag determinasyon sa kahublagan protesta sang pumuluyo. Mangin mas mapagsik pa sila kag mangin determinado kon sila maghagunos indi lang sa kadalanan, kundi pati sa mga eskinita sa komunidad, sa mga dalan padulong sa mga pabrika, tubtob sa suok-suok nga mga bahin sang pungsod.

Panghangkat sa mga pamatan-on nga i-upod ang ila kubay sa minilyon ka mamumugon kag malapad nga kubay sang masang mala-proletaryado ukon wala sang palangabuhian sa kasyudaran, kag sa masang mangunguma sa kaumhan. Sa mga masunod nga semana kag bulan, ang nagahari nga sistema segurado nga mas pa nga tay-ugon sang kahublagan protesta kontra sa korapsyon kag burukrata kapitalismo sa paglapad sini sa bug-os nga pungsod kag pagpakig-isa sang mas malapad pa nga isip sang pumuluyo sa kasyudaran kag kaumhan.

Dapat magpabilin nga yara sa ubod kag unahan sang demokratikong kahublagan protesta ang mga organisado nga pwersa sang pungsodnon-demokratiko agud segurohan nga malig-on, militante kag tayuyon ini nga magsulong. Dapat wala sang kataka nila nga pukawon ang pumuluyo nga ang paghimakas batuk sa korapasyon nakaangot sa rebolusyonaryong paghimakas agud dugmukon ang tatlo ka sarot nga imperyalismo, pyudalismo kag burukrata kapitalismo. Masulong lang ini paagi sa pangmalawigon nga inaway banwa kag armadong paghimakas agud tapuson ang sistemang mala-kolonyal kag mala-pyudal, kag tukuron ang matuod nga demokratikong gobyerno kag hilway kag progresibo nga sosyedad. AB

ANG Bayan

Tuig LVI No. 19 | Oktubre 7, 2025

Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

Kaundan

Editoryal: Sanggon ang pasismo sang korap nga rehimen Marcos!	1
Nagalapta ang protesta kontra-korapsyon	3
Marcos: Hari sang mga burukrata-kapitalista	4
Aset sa pagpatay kay Ericson Acosta, ginsilutan	5
Alyansa kontra incinerator sa Manila, gintukod	5
2 lider sang CPI (Maoist), hungod nga ginpatay	5
3, ginpatay sang militar sa Visayas	6
Pagpaiway sa eleksyon BARMMM, ginpamatukan	6
Kaso ni Duterte sa ICC kag disimpormasyon	6
Pagsulod sang GMO sa Negros, ginpakigbatuan	7
JMS Legacy Museum, gin-inagurahan	7
Marcos, numero uno nga peste sa mangunguma	7
Pyudal, mala-pyudal nga paghimulos sa EV	8
Sa malip-ot nga pulong	9
Kahilwayan para sa Palestine!	10

Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Plipinas

ang.bayan@cpp.ph

Nagalapta ang protesta kontra korapsyon sang rehimen Marcos



Tayuyon ang paglupok sang mga rali kag demonstrasyon sang mga demokratikong sahi kag sektor sa lain-lain nga bahin sang pungsod sa nagligad nga duha ka semana agud padayon nga kundenahon ang lapnagon nga korapsyon sang rehimen Marcos. Tungtungan nila ang rali sang ginatos ka libo nga Pilipino sa Luneta Park sa Manila kag sunod nga martsa sa Mendiola.

Sa dako nga protesta sadtong Septyembre 21, naglupok ang komprontasyon sa Mendiola kag kadalanan sang Recto. Nakuha sa mga bidyo ang brutal nga pag-atake sang mga pulis sa mga pamatan-on, paglampos sa ila sang batuta, pagsipa kag pabalabag nga pagbitbit. Nareport man ang pagpangluthang sang mga pulis kag paghaboy sang tirgas.

Wala nakugmat ang mga pamatan-on kag pumuluyo sa ginpakita nga ka-bagsik kag brutalidad sang armadong pwersa sang rehimen Marcos sang mapintas sini nga ginbungkag ang protesta kag komprontasyon. Indi magnubo sa 277 ka indibidwal, lakip ang 91 ka menor de edad (9 ka tuig ang pinakabata), ang ginbitbit sang mga pulis.

Napatay ang mamumugon sa konstruksyon nga si Eric Saber nga naigo sang bala sa liog sang nagpalupok nga pulis. Halin si Saber sa iya trabaho sa Pasay City, nagpanaog sa Recto Station kag nagatabok para masakay sa dyip sang luthangon siya halin sa likod. Nadala siya sa ospital apang napatay man sadtong Septyembre 23. Napatay man sa tunga-tunga sang komprontasyon ang 15- anyos nga si Mark Chustin Serbo, kaupod sa mga nagprotesta, nga ginbuno sang isa 52-anyos nga sibilyan.

Nag-agum sang kapintas sa kamot sang mga pulis ang mga gin-aresto kag ginpriso. Lakip sa ila mga bata kag pamatan-on, estudyante, mamumugon, mga empleyado sang BPO, kag pila ka gin-initan sang pulis tungod lang yara sa lugar sila sang bakbakan. Nagsugod lang nga hilwayon ang mga gin-aresto sadtong Septyembre 25 pagkatapos nga ginpadugay kag ginpaatrasar ang pagproseso sang mga pulis kag husgado sa ila kaso. Madamo kinahanglan magpyansa agud mahilway halin sa sampaw-sampaw nga mga kaso.

Ginhilway man ang mga menor-de-edad nga ginbitbit kag gin-aresto nga ginkabig nga imbolbado sa kagamo bisan wala sang maathag nga imbestigasyon. Ang pila sa ila ginpaatubang pa ni Manila Mayor Isko Moreno Domagoso sa publiko kag midya, lapas sa kinamatarung sang mga bata kag husto nga proseso sang layi.

Nagapanawagan ang grupo sa tawhanon nga kinamatarung sang bug-os kag independyente nga imbestigasyon agud pasabton ang tanan nga imbolbado sa kalakasan. Ginakundenar man nila ang "cover-up" sa mga krimen sang estado batuk sa pumuluyo.

Nagahulag ang pumuluyo

Padayon nga nagahorma ang kahublagan kontra korapsyon sa porma sang mga *walkout*, mga piket-protesta nga ginatawag nga Black Friday Protest, kag banwa-banwa nga paghulag sang mga sektor kag grupo. Libo ang liwat nagpakita sang kapagsik sa Metro Manila, Isabela, Bulacan, Pampanga, Laguna, Palawan, Naga City, Davao City, Davao Oriental, kag iban pa nga syudad kag probinsya.

Sunod sa serye sang *walkout* sadtong una nga tatlo ka semana sang Septyembre, liwat nalista ang makasaysayan nga mga *walkout* sa Far Eastern University (1,000), University of Sto. Tomas (1,500), De La Salle University-Manila kag College of St. Benilde (1,500), Philippine Normal University (1,000), Isabela State University (500), DLSU-Laguna, UP Visayas (800), Ateneo de Davao University (1,000), Brokenshire College Inc. kag Davao Oriental State University. Singgit sang pamatan-on bisan sa mga konsyerto kag mga hinampang: "Bilangguon na, mga kurakot!"

Nag-*walkout* man ang ginatos ka manunudlo kag mamumugon sa edukasyon sadtong Oktobre 3 bilang pagbatikos sa korapsyon kag pagdumdom sang World Teachers' Day.

Sa Bulacan, ginakabig nga sentro sang korapsyon sa mga proyektong *flood control*, nagahorma ang mga malapad nga paghiliugyon sang pumuluyo batuk sa korapsyon. Naghulag ang mga Bulakenyo sa 12 ka syudad kag banwa sa probinsya kag nagtindog batuk sa mga lokal kag pungsodnon nga ahensya sang gobyerno nga imbolbado sa korapsyon. Nagtukod sila sang mga grupo kag alyansa.

Ginalaragway sang nagasingki nga mga protesta ang madalum nga diskuntento sang mga Pilipino sa atubang sang krisis sa ekonomiya kag pulitika nga nagakastigo sa nagahari nga sistema. Manipestasyon ini sang lapnagon nga sentimyento sang malapad nga masa nga nagaantus sa korapsyon kag nagalala nga mga problema sang mala-kolonyal kag mala-pyudal nga sistema. AB

Marcos: Hari sang mga korap nga burukrata-kapitalista

Nagapanghugas sang kamot si Ferdinand Marcos Jr sa nagakabuyagyag nga mga anomaliya kag korapsyon angot sa mga proyektong *flood control*. Ginapaguwa niya nga wala siya sini nakahibalo kag nagapakuno-kuno pa nga interesado sa pagpasabat sa mga kawatan sang pondo.



Kaangay sa paggamit sang rehimen Duterte sa "matrix" sadto sang kuno mga *drug lord* nga pulitiko, ginagamit ni Marcos batuk sa iya mga ka-kumpetisyon sa pondo sang banwa ang isa ka listahan sang mga pinili kag limitado nga mga kontraktor nga imbolbado sa mga maanomaliya nga proyekto. Nagtukod siya sang isa kuno ka independyente nga komisyon para magpatigayon sang "imbestigasyon" pero ginpalayo ini niya sa mata sang publiko.

Hungod nga nabuyagyag ang kadalumon kag kalaparon sang sistematikong korapsyon sa tanan nga lebel kag bahin sang burukrasya sang estado. Nabulgar sa mga pag-hearing sa Kongreso kag Senado ang kunsabuhay sang Malacañang, mga kongresista, senador, kontraktor kag opisyal sang Department of Public Works and Highways (DPWH), kag bisan sang Commission on Audit kag mga bangko para higupon kag ibulsa ang binilyon nga pondo sang banwa. Nabuyagyag ang pagpahabok sang balor sang mga proyekto, paggamit sang *substandard* nga mga materyal, indi pagkumpleto kag pag-report sang wala nagaluntad ukon *ghost* nga mga proyekto.

Nabuksas sa publiko ang laragway sang ginatos ka milyon nga kwarta nga kuno ginsulod sa mga maleta kag gindul-ong sa mga balay ni Zaldy Co, kongresista nga nagauyat sang gamhanan nga komite sa appropriations kag tinawo ni House Speaker Martin Romualdez. Nangin matingkad ang luho sang pamilya Discaya kag mga anak sang mga kontraktor nga nakamonopolyo sang ginatos ka proyektong imprastruktura. Ginbuyagyag sang mga korap nga inhinyero sa DPWH kag distrito sang Bulacan kon paano garapalan nga nagpanghuthot sang ila parte ang mga senador nga sanday Chiz Escudero, Jinggoy Estrada kag Joel Villanueva.

Ano pa man ang himuon ni Marcos, indi mapanginwala nga siya ang pinakapuno sang naga-alisngaw nga korapsyon sang iya gobyerno. Ang iya opisina ang nagadumala kag nagapanguna sa paghimo kag pagpinal sa pungsodnon nga badyet nga ginhimo nga bulugasan sang mga burukrata. Sa paghimo pa lang sang badyet, ginapaseguro na niya ang iya bahin sa dagway sang *confidential and intelligence funds*, pondo para sa Maharlika Fund kag pondo para sa *unprogrammed allocations* (UA) nga nagaserbe nga kaugalingon niya nga *pork barrel.* Higante ang pondo nga UA ni Marcos, halin sa makasaysayan nga ₱807 bilyon sadtong 2023, ₱731 bilyon sadtong 2024, kag ginasigahum nga ₱363 bilyon sa 2025.

Sang 2022 kag 2025, nagtalana si Marcos sang ₱545 bilyon para sa 9,855 proyektong pang-*flood control*. Sobra 6,000 sini ang nabuyagyag nga palpak, pagsulit sang daan nga proyekto kag indi kumpleto. Gintalana ang mga ini sang opisina sang presidente kag mga tiglikom sang mga departamento sa proseso pa lang sang paghimo sang National Expenditure Program. Antes sirhan ang pungsodnon nga badyet, ginsingit sang mga kongresista kag senador ang dugang kag mas dalagko pa nga kurakot sa gamay nga grupo sa Kongreso kag *bicameral committee conference* sang Kongreso kag Senado. Ginpirmahan ni Marcos ang badyet para mangin layi na ini.

Sining Oktobre, ginbuyagyag sa Kongreso ni Rep. Antonio Tinio, tiglawas sang ACT Teachers Party-list, nga indi magnubo sa 3,700 dugang nga proyekto nga nagabalor sang ₱214.4 bilyon ang gin-aprobahan ni Marcos mismo kag ginpondohan halin sa ginauyatan niya nga pondo nga UA sadtong 2023-205.

Sandig sa opisyal nga datos mismo sang estado, gintalana ni Marcos sa DPWH ang ₱61.4 bilyon sang UA sadtong 2023 para sa 1,889 proyekto kag ₱153 bilyon sadtong 2024 para sa 1,811 proyekto. Ang pinakadako nga bahin ukon ₱141 bilyon para sa mga proyektong *flood control*, samtang ang nabilin para sa pagkumpuni sang mga karsada kag mga *multi-purpose* nga bilding. Kalabanan sa mga gingastuhan sang pondo nga UA ni Marcos makita sa mga rehiyon sang Central Luzon kag Calabarzon, kag sa Cebu, mga lugar nga sentro sang imbestigasyon tungod sa mga palpak kag *ghost* nga proyekto.

Antes sini, nabuyagyag man paagi sa ispesyal nga report sang Philippine Center for Investigative Journalism nga nagbaton si Marcos sang ₱21 milyon halin sa duha ka kontraktor bilang kontribusyon sa iya kandidatura sadtong 2022, lapas sa mga pagsulundan sang reaksyonaryong eleksyon. AB

Aset sa pagpatay kay Ericson Acosta, iban pa, ginsilutan sang BHB

GINDAGDAGAN SANG rebolusyonaryong kahublagan sang silot si Garde Francisco, aset paniktik sang 15th IB kag may sampaw-sampaw nga kaso kriminal batuk sa rebolusyonaryong kahublagan kag mga sibilyan.

Napatay siya sa pagsalakay sang Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Southwest Negros (Armando Sumayang Jr) sa iya balay sa Sityo Lumbia, Barangay Kamansi, Kabankalan City, Negros Occidental sadtong Oktubre 3 sang gab-i.

Imbolbado si Fransisco sa tatlo ka mga dalagko nga kaso sang pagpatay sa mga sibilyan, rebolusyonaryong lider kag Pulang hangaway sa isla sang Negros.

Isa sa iya mga kaso ang pagbulig sa militar sa pagpatay kay Ericson Acosta, konsultant pangkalinong sang National Democratic Front (NDF)-Negros, kag kaupod niya nga lider-mangunguma nga si Joseph Jimenez sa Barangay Kamansi sadtong Nobyembre 30, 2022.

Imbolbado man si Francisco sa pagmasaker sang mga armado nga tinawo sang estado sa indi armado nga opisyal sa hilikuton medikal sang BHB, kaupod ang isa ka 6-bulan nga nagabusong, kag isa ka sibilyan nga drayber sa Barangay Tabugon sadtong Septyembre 21, 2023. Imbolbado man si Francisco sa kaso sa pagkamartir sang Kabankalan 7 sa Barangay Tapi sadtong Abril 27.

Suno kay Ka Andrea Guerrero, tagpamaba sang BHB-Southwest Negros, ang armadong aksyon kabahin sa pag-agum sang hustisya sang mga biktima sang pag-atake sang estado kag magaserbe nga pahanumdom man sa mga may "utang nga dugo" sa rebolusyon. "Indi malipatan ang kasaysayan sang inyo mga krimen, kag ipakig-away sang BHB ang hustisya," siling niya.

Sa Samar, una nga nakapalupok ang BHB-Western Samar (Arnulfo Ortiz Command) batuk sa nagaoperasyon nga tropa sang 8th ID sa Sityo San Pedro, Barangay Poblacion 3, San Jose de Buan sadtong Septyembre 27 sang hapon. Isa ka soldado ang napatay kag madamo ang napilasan sa mga berdugo.

Sa Oriental Mindoro, ginpaslaw sang BHB-Mindoro (Lucio de Guzman Command) ang pag-atake sang tropa sang 203rd IBde kag 2nd CMO Battalion sa temporaryo nga kampo sini sa Sityo Badyang, Barangay San Roque, Bulalacao sadtong Oktubre 1. Organisado nga nakabalos palupok ang hukbo sang banwa nga nagpa-dis-organisa sa kaaway kabangdanan sang ila pag-atras.

Sadtong Septyembre 25, nakadepensa man ang BHB-Mindoro batuk sa naga-atake nga pwersa sang 203rd IBde sa Sityo Barayong, Barangay Manuol, Mansalay. Tatlo ka soldado sang 203rd IBde ang napatay sa inaway, samtang madamo pa nga iban ang napilasan.

Alyansa kontra *incinerator* sa Maynila, gintukod

NAGTIPON SADTONG SEPTYEMBRE 30 sa San Pablo Apostol Parish Church sa Manila ang ginatos ka residente sang Smokey Mountain kag iban pa nga barangay sang Tondo, kag mga lider-relihiyoso kag maka-kapalibutan nga grupo agud tukuron ang Manila Anti-Incinerator Alliance (MAIA). Ang pagtipon, nga gintuon sa pagdumdum sa Day of Action Against Incineration, may katuyuan nga pamatukan ang plano nga pagtukod sang ₱26-bilyon *waste-to-energy* (WTE) *incinerator* sa Barangay 128, Smokey Mountain.

Ang proyekto isa ka 100 megawatt nga WTE Incineration Plant nga ginaduso sang Manila Integrated Environment Corp. (MIEC), kumpaniya nga kontrolado sang Philippine Ecology Systems Corp. (PHILECO) nga ginapanag-iyahan sang negosyante nga si Reghis Romero II. Suportado ini sang kumpaniya nga Japanese nga Kanadevia Corporation kag ang pagtukod yara sa balayon sang lapnagon nga Port Modernization sa mga pantalan sa Manila.

Kalakip ang planta sa ginakabig nga mga prayoridad nga proyekto sang rehimen Marcos kag lokal nga gobyerno sang Manila sa pagpanguna ni Isko Moreno. Suno sa mga eksperto, indi maayo sa ikaayong lawas ang ibuga nga aso sang *incinerator*. Dugang diri, masobra 2,000 ka pamilya ukon 23,000 ka residente kag negosyante ang mapalayas sa lugar sang konstruksyon sini.

2 lider sang CPI (Maoist), hungod nga ginpatay sang rehimen Modi

DUHA KA KATAPO SANG Komite Sentral sang Communist Party of India (Maoist) ang masobra sa 10 ka adlaw nga sekreto nga gindeteni antes hungod nga patyon sang armadong pwersa sang rehimen Modi sadtong Septyembre 22.Ginpaguwa sang rehimen Modi nga napatay sa engkwento ang duha sa Abujhmad para takpan ang krimen kag palagyuhan ang salabton sini.

Suno sa mga report, nadakop sang armadong pwersa sang India sanday Kaupod Katta Ramachandra Reddy (Raju Dada) kag Kaupod Kadari Satyanarayana Reddy (Kosa Dada), lunsay indi armado, sa Raipur City sa estado sang Chhattisgarh sadtong Septyembre 10. May panagupnop nga gindala sila sa isa ka sekreto nga lugar sa tunga sang Septyembre 11 tubtob Septyembre 20 kon diin posible nga ginpaidalum sa grabe nga tortyur antes patyon. "Binutig ang engkwento. Dapat ini batikuson sang tanan," suno kay Vikalp, tiglawas sang Dandakaranya Special Zonal Committee.

Magluwas sa duha, nalista man ang hungod nga pagpatay sa lima pa ka lider kag katapo sang Komite Sentral kag Eastern Regional Bureau sang CPI (Maoist) sa nagligad nga bulan. Tanan sila ginapaguwa man nga mga napatay sa mga engkwentro. Ginpasidunggan sang partido ang tanan nga mga martir nga nagbuwis sang kabuhi sa atubang sang mabangis nga Operation Kagar sang rehimen Modi.

3, ginpatay sang militar sa Visayas

Wala untat ang pagsabwag sang kalakasan sang rehimen Marcos kag armado nga pwersa sini batuk sa pumuluyo sa nagligad nga mga semana. Nalista ang duha ka kaso sang pagpatay, pagpangtiro kag pagpang-ipit sa mga lider-masa sa Visayas.

Sadtong Oktobre 5 sang gab-i, ginpatay sang gin-isa nga pwersang militar kag pulis si Roberto Cabales kag mangunguma nga si Matteo Suarez sa Barangay Coto, Lambunao, Iloilo. Ginpaguwa sang pulis kag militar nga nagbato ang duha samtang ginaserbe ang mandamyento de aresto. Ginpanginwala sang rebolusyonaryong kahublagan sa Panay ang pasibangod nga ini kag ginsiling nga indi armado ang duha.

Sa Samar, ginpatay sang 43rd IB kag sang paramilitar nga Dos ang mangunguma nga si Veronico "Tatay Birong" Anterio, 65, sadtong Septyembre 16 sa Barangay Carolina, Matuguinao. Ginpuntirya siya tungod nagserbe siya nga boses sang pakig-away sa paghari militar sang 43rd IB kag sang grupong paramilitar nga Dos sa ila komunidad. Maisog nga nagatubang si Anterio sa mga pasista agud batikuson ang pang-ipit nga tikang nga ginpatuman sa Barangay Carolina nga ginakampuhan sang 43rd IB.

Pagpaniro. Patarasak nga ginpangtiro sang mga gwardya kag pribado nga armadong pwersa ang mga mamumugon sa kampo sa Hacienda Escolastica, Barangay Mabini, Cadiz City, Negros Occidental sadtong Septyembre 30. Pito ka mangunguma ang napilasan sa insidente. Ginpangguba kag ginkawat man sang mga gwardya ang mga tanum nga mais sang mga mangunguma. Gina-ipit sila tungod sa ila pakig-away para sa kinamatarung sa duta sa asyenda.

Pagpang-ipit. Ginpasakaan sang mga pulis sang reklamo nga paglapas sa Batas Pambansa 880 ukon ang Public Assembly Act ang mga lider-masa sang Cebu nga sanday Nanay Bebe Allere sang Panaghupong-Kadamay, Jaime Paglinawan sang Bagong Alyansang Makabayan-Central Visayas, John Ruiz sang Bayan Muna, Howell Villacrucis sang AMA-SUGBO-KMU, kag iban pa sadtong Septyembre 29. Ang reklamo kaangot sa kontra korapsyon nga protesta sa Cebu City District Engineering Office sang Department of Public Works and Highways Region VII sadtong Septyembre 5.

Samtang, nag-agum man sang pagpang-ipit kag *Red-tagging* halin sa 503rd IBde si Beatrice "Betty" Belen sadtong Septyembre 28-29 sang kadtuan siya sini sa Barangay Uma Del Norte, Lubuagan, Kalinga. Nagatindog siya nga tsirman subong sang Innabuyog-Kalinga kag anay bilanggong pulitikal. AB

Liwat nga pagpaiway sa eleksyon BARMM, ginpamatukan sang pumuluyong Moro

SA IKATATLO NGA HIGAYON, ginpaiway sang Commission on Elections (Comelec) ang eleksyon parlyamentaryo sang Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao (BARMM) nga natalana tani nga hiwaton sa Oktobre 13. Ini pagkatapos nga i-deklarar sang Korte Suprema nga lapas sa konstitusyon ang Bangsamoro Autonomous Act 77 (BAA 77 ukon Redistricting Bill), nga nagatalana nga isaylo ang pito ka pwesto sa parlyamento nga orihinal nga natalana para sa Sulu sa iban nga distrito sang BARMM.

Ginmanduan sang korte ang Bangsamoro Transition Authority nga maghimo sang bag-o nga tungaay sang mga distrito kag isumiter ini sa korte sa Oktobre 30. Ginsaylo man sini ang paghiwat sang eleksyon sa katapusan na sang Marso 2026. Nagakahulugan ini sang pagka-uyang sang ₱1.2 bilyon nga pondo nga nagamit na sang Comelec sa paghanda sa eleksyon.

Ginatan-aw sang pumuluyong Moro ang liwat nga pagpaiway bilang isa naman ka kapaslawan para ipatuman ang matuod nga otonomiya sa ila mga teritoryo. Antes pa ginpaguwa ang desisyon, ginpamatukan na nila ang pagpauntat sang Comelec sa paghanda tungod sa *temporary restraining order* sang Korte Suprema batuk sa BAA 77. Siling nila, indi lang bahin sa pagboto ang eleksyon. Mas importante, ini pagrespeto sa otonomiya, pagrespeto sa mga kasugtanan sa kalinong kag pagpalig-on sa kinamatarung para sa pagbuot sa kaugalingon sang pumuluyong Moro.

Kaso ni Duterte sa ICC, ginaputos sa disimpormasyon

GINPANGAYO SANG 21 ka organisasyon sang mga abogado kag tigpangapin sang tawhanon nga kinamatarung sa International Criminal Court (ICC) sadtong Septyembre 29 nga dagdagan na sang aksyon pangdisiplina ang abogado ni Rodrigo Duterte nga si Nicolas Kaufman tungod sa sulit-sulit niya nga pagpangtorse kag pagpalapta sang sayup nga impormasyon angot sa kaso ni Duterte. Lakip sa mga grupo ang Karapatan, Duterte Panagutin Network kag Rise Up for Life and Rights.

Siling nila, ginatorse ni Kaufman ang aktwal nga mga panghitabo kag pahayag para matiplang ang korte. Isa diri ang ginpalapta niya nga nagpasugot ang prosekusyon, kag bisan ang gobyerno sang Pilipinas, sa petisyon para sa *interim release* ukon temporaryo nga kahilwayan ni Duterte. Ginpanginwala ini lunsay sang prosekusyon kag sang gobyerno sang Pilipinas.

Pila ka semana antes sini, ginsapubliko sang ICC ang tatlo ka importante nga dokumento nga nagasuporta sa kaso batuk kay Duterte: ang Document Containing the Charges (DCC), isa ka listahan sang 181 ka ebidensya, kag isa ka *pre-confirmation brief*, nga may petsa Hulyo 4.

Unod sang DCC ang tatlo ka *counts* ukon isip sang krimen batuk sa katawhan nga ihapag tani kay Duterte kon nadayon ang kumpirmasyon sang iya kaso sadtong Septyembre 23. Bisan kulang kag limitado ang ginpasaka nga kaso, ginakabig na sang mga biktima ang DCC bilang "importante nga tikang padulong sa pagpasabat."

Plano nga pagpasulod sang GMO sa Negros, ginpakigbatuan sang pumuluyo

GINTUKOD SINI LANG sang mga Negrosanon ang GMO-Free Negros Coalition, isa ka asosasyon sang 82 ka indibidwal kag organisasyon halin sa sektor sang mangunguma, *non-governmental organization*, tawong simbahan, estudyante, akademiko, tag-iya sang mga hotel kag restawran kag pribado nga sektor para pamatukan kag pakigbatuan ang hagna nga pagpasulod sang mga tanum nga GMO (*genetically-modified organism*) sa probinsya.

Ginagiit nila nga dapat sundon ang mga ordinansa nga nagadumili sa pagpasulod, pagtanum, pagpatubo, pagtesting kag distribusyon sang buhi nga GMO sa isla.

Sadtong 2023, nagpahayag sang interes ang San Miguel Corporation nga mangapital sa probinsya para sa pabrika sang patuka (*feeds*) kag proyektong manokan. Agud madayon ang proyekto, naghapag sang hagna nga ordinansa sadtong Agosto 26 ang lokal nga gobyerno agud mapasugtan ang pagtanum sang mga korporasyon sang GMO nga mais.

Sadtong Septyembre 30, naghatag sang apat ka *position paper* ang koalisyon sa sangguniang panglalawigan agud hangkaton ang hagna nga ordinansa. Naglunsar man sang hublag ang mga pamatan-on-estudyante halin sa lain-lain nga konseho, organisasyon kag publikasyon sadtong Septyembre 18 sa Bacolod City agud ipahayag ang ila pagpamatuk.

Nagpahayag man sang hugot nga pagpamatuk diri ang National Democratic Front-Negros. Siling sini, mas nga malumos ang mga mangunguma sa kaimolon kon pabayaan nga magsulod ang GMO sa probinsya tungod mapilitan sila nga magsalig sa mga *imported* nga binhi sang GMO kag mga *input* nga kontrolado sang dumuluong nga korporasyon. Peligroso man sa ikaayong lawas ang GMO tungod sa epekto sini sa lawas kasubong sang *allergy, antibiotic resistance, cancer* kag pangmalawigon nga pagkaguba sang *internal organ* sang tawo.

JMS Legacy Museum, gin-inagurahan sa The Netherlands

PORMAL NGA GINBUKSAN ang Jose Maria Sison (JMS) Legacy Museum sa Utrecht, The Netherlands sadtong Septyembre 19. Ang pag-inagurar ginpangunahan ni Ka Julie de Lima, byuda kag kasubong-rebolusyonaryo ni Ka Joma, kaupod ang mga abyan, mga tagasuporta kag lokal nga opisyal sang syudad.

Ang JMS Legacy Museum isa ka espasyo nga naga-unod sang kabuhi kag mga ginpapanubli ni Ka Joma. Ginadumalahan ini sang JMS Legacy Foundation, nga nagalaum nga makahatag sang inspirasyon ang museo sa mga masunod nga henerasyon.

Makita sa museo ang kabuhi ni Ka Joma bilang isa ka tampad nga rebolusyonaryo, matuod nga internasyunalista, ginarespeto nga intelektwal, kag kilala nga mamamalaybay. Makita man diri ang pila ka mga bidyo sang ulihi nga pakighinun-anon kay Ka Joma, iya mga litrato, dokumento kag iban pa. Bukas ang museo sa mga luyag magkadto kag mabisita.

Marcos, numero uno nga peste sa mga mangunguma

KADA OKTOBRE, ginadumdom sang pungsod ang bulan sang mga mangunguma. Subong nga tuig, doble ang pagtinguha sang rehimen Marcos nga pagpaguwapo, pagkatapos ang sobra tatlo ka tuig nga mga palpak kag paantus nga mga programa sa agrikultura. Ginakabig siya sang mga mangunguma nga numero uno nga peste, masobra pa sa mga kalamidad nga nagbayo sa ila ulumhan, nga nagpaantus sa ila palangabuhian.

Sa sunod-sunod nga pagpanalasa sang mga bagyo sadtong Septyembre, ginbana-bana sang gobyerno ang kahalitan sa agrikultura sa konserbatibo nga ₱2.3 bilyon. Pinaka-apektado sini ang mga humayan. Kaangot sini, nagpadihot si Marcos sang "emergency palay procurement" agud kuno ayudahan ang mga mangunguma sang humay.

Suno sa mga mangunguma, tuman na ka ulihi sang programa ni Marcos tungod nagaantus na ang mga mangunguma subong nga panahon sang pagani. Sa banwa sang Guimba sa Nueva Ecija, 80% sang humay ang naani na kag ginbaligya sa tuman ka nubo nga presyo. Sa lista sang Kilusang Magbubukid ng Pilipinas, nagsadsad tubtob ₱7 kada kilo ang baklanay sang basa nga humay samtang yara sa ₱13-₱14 kada kilo ang presyo sang ginbulad nga humay sa lain-lain nga bahin sang pungsod.

"Labi kami nga nagaantus. Indi na kami makatibawas, lumos na kami tubtob liog. Mas mabudlay pa ang kahimtangan namon sang sa karabaw nga nagatubog," pahayag sang isa ka mangunguma sa Guimba.

Samtang lumos sa baha kag kumunoy sang kaimolon, tampa sa mangunguma ang nabuyagyag nga lapnagon nga korapsyon sang mga burukrata kapitalista sa pondo sang pungsod, partikular na sa mga proyektong *flood control* kag imprastruktura. Madamo nga lugar sa kaumhan ang labi nga nagaantus dala sang wala ginahuna-hunaan kag maanomaliya nga mga proyekto.

Ang kaimolon nga ini mas pa ginpagrabe sang Rice Liberalization Law kag lapnagon nga kawadon sang duta sang mangunguma. Sa ulihi nga konserbatibo nga pagtantya sang estado, yara sa 72% sang ulumhan ang indi bilog ginapanag-iyahan sang mga mangunguma. Ginapalala ini sang New Agrarian Emancipation Act kag Support to Parcelization of Lands for Individual Titling nga bag-o nga pagpakete lang sang dunot nga Comprehensive Agrarian Reform Program.

Lapnagon ang pagpalayas kag pagpang-agaw para sa pagbag-o gamit sa duta sa balayon sang Build-Better-More (BBM), pagmina, mga proyekto para sa *renewable* ukon *green energy*, kag iban pa. Palalaon pa tanan ini sang sini lang ginpasar nga layi nga 99-year Foreign Land Lease.

Pyudal kag mala-pyudal nga pagpanghimulos sa Eastern Visayas



Ikaduha ang Eastern Visayas sa may pinakagamay nga isip sang mga mangunguma nga may duta, kag ikaapat sa may pinakadamo nga wala sang kaugalingon nga duta. Patimaan ini sang padayon nga pyudal kag mala-pyudal nga paghimulos nga ginaantus sang mga mangunguma diri.

Sa rehiyon, ginabana-bana nga 17.6% lang sang masobra 1.89 milyon nga mangunguma ukon 209,240 ang makabig nga may "kaugalingon nga duta", samtang 82.4% ukon 980,000 ang wala sang kaugalingon nga duta nga pwede pa nga maghabok kon idugang ang 84,825 nga may "kaugalingon nga duta" apang yara sa kategorya nga "owner-like possession" ukon may mga gina-okupar nga duta apang wala sang kaugalingon nga titulo kag bulnerable nga mapalayas sa duta nga ginatalauma. Samtang, 5,835 ka ektarya sang mga ulumhan sa rehiyon ang ginapanag-iyahan lang sang 97 ka korporasyon.

Mga 67% sang mga ulumhan sa rehiyon ang natalana mayor sa *cash crop* ukon produktong pang-eksport para sa dumuluong nga merkado. Ang rehiyon ika-anum nga nagapanguna nga prodyuser sang lubi kag ikaduha naman sa abaka. Nagalab-ot naman sa 23.6% nga kabug-osan nga kalaparon sang mga ulumhan sa rehiyon ang ginatamnan sang humay. Mayor nga nagasalig pa gihapon sa tubig-ulan ang mga humayan. Sadtong 2014-2024, yara sa 1,023 ka ektarya lang sang talamnan sang humay ang dugang nga nagabenepisyo sa serbisyong patubig.

Kalabanan sa mga ulumhan nagasalig pa gihapon sa karabaw, pagwaswas sang naani nga humay kag mano-mano nga pagbayo sang humay. May masobra 4,000 ka barangay sa rehiyon, apang 129 lang ang traktora, 2,586 lang ang *harvester tresher*, kag 1,199 ka galingan sang humay. Pipila lang ka agalon mayduta ang may kontrol sa iban pa nga importante nga kagamitan sa produksyon.

Sa mga humayan, koprasan kag abakahan, lapnagon ang mga sistema nga 75-25 kag 50-50 sa arkila sa duta. Yara man ang sistema sang "tersya" nga sa aktwal 75-25 gihapon. Sa aktwal, mas manubo pa ang ginakita sang mga mangunguma tungod gina-abaga nila ang halos tanan nga gasto sa produksyon.

Grabe man ang usura sa rehiyon. May 3,175 ka isip sang nagapautang kon diin 73% sini mga indibidwal nga nagapautang. Ginahimuslan man sang mga institusyon nga *microfinancing* ang sitwasyon sang mga mangunguma. Sa isa ka pagtuon, nagalab-ot sa 144%-163% ang interes sini sa sulod sang anum ka bulan ukon 24%-27% kada bulan.

May yara man sistema sang "cash to palay" nga pagpautang nga masami sa mga lugar nga may malagpad nga humayan. Sa sistema nga ini, kada ₱1,000 nga ginapautang antes ang ani dapat bayaran sang duha ka sako nga humay kon nakaani na. Magaguwa nga ₱10 kada kilo ang pagbakal sang humay bisan nga ₱15 na ang kinaandan nga baklanay sini sa merkado.

Nagaluntad man ang sistema nga prenda, nga nangin pamaagi man sang pagpang-agaw sang duta. Isa pa ka halimbawa sang usura sa rehiyon amo ang pagprenda sang ATM sang mga manunudlo ukon indi gani *honorarium* sang mga opisyal kag empleyado sang barangay. Sa isa ka pagtuon, yara sa 6-9% ang nakuha nga interes sang usurero kada bulan base sa kon ano nga kwarter sang *honorarium* ang iprenda.

Nagaluntad man ang barat nga pasweldo kon diin pinakataas na ang ₱350 nga bayad sa mga panday, paghawan sa humayan kag kalubihan. Sa pagpang-kopra, yara sa ₱5 kada puno ang sweldo sa pagsaka sang bunga, ₱15 kada 100 ka bilog nga paghakot sang lubi, kag ₱30-₱35 kada 100 ka bilog nga pagbunot. Sa iban nga lugar, kada sako ang bayad sa paghakot nga nagalab-ot sa ₱3 kada kilo sa masobra duha ka kilometro nga paghakot sang produkto.

Sa pag-ani sang humay, lapnagon ang sistema nga "winalo" samtang may iban naman nga "inapat ukon kwarta parte". Sa sistema nga ini, kada walo ukon apat ka gantang ukon sako sang naani nga humay, pito ukon tatlo ang nagakadto sa tag-iya sang duta kag isa lang ang sa naga-ani.

Lapnagon man ang pagpangdaya sa baligyaanay sang produkto paagi sa pagpangdaya sa timbang. Sa lubi, mataas ang gintalana nga tantos sang kaltas tungod sa resiko ukon *moisture content*. Sa isa ka pagtuon, nagalab-ot sa 56 ka kilo ang ginakaltas sa 600 kilo sang kopra tungod sa pagkwenta sa resiko. Gani sa presyo nga ₱20 kada kilo, yara sa ₱1,120 ang nagakakuha sang agalon mayduta-komersyante, kada 100 kilo sang kopra.

Sa atubang sang sampaw-sampaw nga problema sang mga mangunguma sa Eastern Visayas kag sa bug-os nga pungsod, wala sila sang iban nga direksyon kundi ang kolektibo nga maghulag para papason ang peste nga rehimen Marcos, kag gabuton ang pyudal kag mala-pyudal nga paghimulos nga ila ginaantus matag-adlaw. AB

SA MALIP-OT NGA PULONG



KA CLEO DEL MUNDO

bag-o nga tagpamaba sang BHB-ST (Melito Glor Command), manunubli sang katungdanan nanday Ka Roger, Ka Bart, Ka Diego kag Ka Armando Cienfuego.



Ispesyal nga Report

MAS MASINGKI NGA PAGPASILABOT MILITAR SANG US, MAS GRABE NGA PAGYAOB SANG REHIMEN MARCOS



$337.7 TRILYON

pangkalibutan nga utang sadtong ikaduha nga kwarto sang 2025, $21 trilyon mas dako kumparar sa una nga kwarto lang. Pinakataas ang dugang-utang sang US, China, France, Germany, Britain kag Japan.

₱1.64 bilyon

gin-relis ni Marcos nga **bonus** para sa pasistang tinawo sang AFP sadtong katapusan sang Septyembre, agud kontrahon ang liwat nga nagahugong-hugong nga padihot nga destabilisasyon sang kampong Duterte.

165,000

ang kulang nga klasrum, 150,000 manunudlo, 144,000 suporta nga empleyado, milyon ka libro, kag iban pa nga kagamitan pang-tudlo.

HK$110

ukon ₱803 lang ang gindugang sa sweldo sang mga *domestic helper* sa **Hong Kong**, malayo sa ginapakigbato nila nga HK$1,072 (₱7,825.60) para malab-ot ang minimum nga makabuhi nga sweldo sa syudad.



70+

napatay sa linog nga **may kabaskugon nga 6.9** sa Northern Cebu sadtong Septyembre 30. Ginatos ka residente ang nag-antus tungod sa pagka-atrasado kag kahinay sang pagbulig sang gobyerno.



₱145 bilyon

nga balor sang pang-agrikultura nga produksyon sang **Bukidnon**, pinakataas sa bug-os nga pungsod sadtong 2024. Sa pihak sini, nalista sa Region 10 ang pinakadamo nga naga-antus nga pamilya sa pungsod. Ang dako nga kinatuhay tungod ini bunga sang konsentrasyon sang duta sa mga komersyal nga plantasyon, samtang lapnagon ang kawad-on sang duta sang mga mangunguma.

Saulogon ang ikaduha nga tuig nga anibersaryo sang Al Aqsa Flood! Kahilwayan para sa Palestine!

Sa maabot nga Oktobre 7, dumdumon sang kalibutan ang ikaduha nga tuig sang anibersaryo sang makasaysayan nga Al Aqsa Flood, ang armadong opensiba halin sa duta, dagat kag kahawaan sang mga pwersang Palestino, nga ginpamunuan sang Hamas kag sang Izz ad-Din al-Qassam Brigades, batuk sa manugsakop nga Israel.

Ginpalupok sang opensiba ang handum sang pumuluyong Palestino nga tapuson ang 75-tuig nga gyerang agresyon sang Israel. Suportado sang US ang okupasyon sa mga teritoryo sang Palestino, lakip ang nagapadayon nga pagpanakop sa Gaza, kag mga pag-atake sa mga komunidad sa West Bank.

Sa nagsunod nga duha ka tuig, wala-puas nga ginbomba sang Zionistang Israel, sa bulig sang imperyalismong US kag mga alyado nga pungsod sa Europa, ang sibilyan nga populasyon sang Gaza. Gindugmok sini ang mga ospital, simbahan, eskwelahan, apartment, bilding kag bisan mga *evacuation center*.

Naglab-ot sa masobra 66,500 Palestino ang ginpatay, 18,500 mga bata. Napatay man ang 453 tungod sa malnutrisyon kag gutom. Yara sa 254 nga mga mamalitha ang ginpatay. Sadtong Marso, lubos nga ginpunggan sang Israel ang pagsulod sang ayuda sa syudad, samtang gingamit sang soldado nga Israeli kag mga mersenaryong Amerikano ang pagpanagtag sini agud patyon ang mga Palestino. Sadtong Septyembre, bisan tuman ka ulihi, gindeklarar sang United Nations Commission of Inquiry ang ginahimo sang Israeli sa Gaza bilang henosidyo.



Hilwayon ang Palestine!

Saksi ang katawhan sa bug-os nga kalibutan sa kahustohon sang armadong paghimakas sang mga Palestino agud mahilway halin sa okupasyon kag henosidyo sang Zionistang Israel. Naghugpong ang mga pumuluyo para ipakita ang ila kaakig sa henosidyo, samtang ginaduso ang ila matag-gobyerno nga magtindog para sa mga Palestino. Linibo ka hublag nga may lain-lain nga dagway, sa lain-lain nga bahin sang kalibutan, kag ginpakig-bahinan sang minilyon ka pumuluyo ang wala-puas nga ginlunsar. Nag-uululupod ang mga pungsod halin sa Africa, Asia kag Latin America agud maglunsar sang kampanyang ligal batuk sa okupasyon, para pasabton ini sa mga krimen sa gyera.

Sadtong Nobyembre 2024 nagpaguwa ang International Criminal Court sang mandamyento de aresto batuk kay Prime Minister Benjamin Netanyahu sang Israel kag kay Yoav Gallant, anay ministro sa depensa para sa kaso nga krimen sa gyera kag krimen batuk sa katawhan. Sa maabot nga Nobyembre, hiwaton ang International People's Tribunal para sa Palestine sang International League of Peoples' Struggle kag International Association of Democratic Lawyers agud isadokumento kag pamatbatan ang mga krimen sa gyera, henosidyo, *ecocide* kag lapnagon nga kagutuman sang Israel kag sang US batuk sa mga Palestino.

Sadtong Agosto, nagpalawod ang ginatawag nga Global Sumud Flotilla, nga ginabug-os sang 44 ka barko nga sakay ang masobra 400 ka tawo, agud magdul-ong sang serbisyo kag ayuda sa Gaza. Bisan nabalabagan sang Israel Defense Forces (IDF) ang mga barko sadtong Oktobre 2, nagpanindugan ang mga partisipante sini nga indi sila mag-untat sa pagdugmok sang pag-atake sang Israel sa Gaza.

Bisan ang mga pumuluyo sang Israel nagapakigbato kag nagapamatuk sa mga tikang sang kaugalingon nila nga gobyerno. Madamo sang mga pamatan-on nga Israeli ang ginapili nga magpapriso imbes nga magsulod sa IDF.

Sa Pilipinas, padayon nga nagahulag ang mga organisasyon agud maghatag sang suporta kag pakig-isa sa away sang mga Palestino, kaangay sang Youth for Palestine kag Palestine-Philippines Friendship Association. Naglunsar man sang kampanya agud punggan ang rehimen US-Marcos sa pagbakal sang armas sa Israel. Bisan sa iban nga pungsod, nangin kabahin ang mga Pilipinong migrante sa mga hublag para sa paghilway sang Palestine.

Sa subong, yara sa proseso sang negosasyon ang Hamas, ang Israel kag US, base sa ginhimo nga programa para sa hinun-anon pangkalinong para sa Gaza ni Donald Trump, presidente sang US, nga wala sang konsiderasyon sa mismo pumuluyo sini.

Sa pihak sa pagpangpapas nga gina-eksperyensiyahan sang mga Palestino, padayon pa gihapon ang ila pakigbato paagi sa armado kag indi armado nga paghimakas. Suno kay Leila Khaled, myembro sang Popular Front for the Liberation of Palestine, segurado nga maabot man ang kahilwayan sang mga Palestino tungod kaupod nila subong ang pumuluyo sa kalibutan nga padayon nga nagapakigbato tubtob matuod nila nga maangkon ang kahilwayan halin sa henosidyo kag okupasyon. AB